

Negativarkiv etter fotograf Lasse Thorseth

av Stian Nybru

I 2015 vedtok Norsk Folkemuseum å ta inn et negativarkiv etter fotograf Lasse Thorseth f.1928. Samlinga består av om lag 3000 negativer tatt i forbindelse med jubileumsutstillinga til norsk landbruk på Ekeberg i 1959. Museet har også fått låne eit album Thorseth laga etter utstillinga for å avfotografere det.

Lasse Thorseth blei engasjert som fotograf for Det Kgl. Selskap for Norges Vel og Landbrukets jubileumsutstilling på Ekebergsletta i 1959. Han reiste rundt i landet i to år før utstillinga i 1959 med mål om å dokumentere det breie norske landbruket. Oppgåva til Thorseth var å vise mangfoldet i norsk jordbruk; eplebønder i fagre nasjonalromantiske landskap i Hardanger, tømmerfløting på hedmarken, ungdom under utdanning på jordbruksskular, eldre bønder med tradisjonelle redskaper, samt det meir moderne teknologiske landbruket.

Ekeberg-utstillinga i Oslo i 1959 blei arrangert i forbindelse med 150-årsjubileet for Det Kgl. Selskap for Norges Vel, og 100-årsjubileet for Norges landbrukshøgskole. Den var svært godt besøkt, med nærmere 900.000 besøkande i løpet av ei sommarutstilling, samt ei på hausten, til saman to månadar. På jubileumsutstillinga hadde Thorseth ansvar for montasjer og utsmykninger og generelt illustrasjonar til bruk under landbruksutstillinga, i tillegg til at han dokumenterte den ferdige utstillinga.

Arbeidet med omemballering, avfotografering og katalogisering blei sett i gong våren 2016. Då negativarkivet blei henta heime hjå fotografen, var det oppbevart i to arkivskuffer som hadde stått lagra i ei fuktig kjellerbod med svingande temperaturar i over 50 år. Ein del av materialet har tatt skade av temperatursvingningane, særleg fargenegativa, men og deler av svart kvitt negativa hadde blitt kraftig nedbrutt og hadde fått eddiksyke. Alle negativa har nå fått riktig emballasje som skal utsetje nedbrytninga.

Negativarkivet består av både farge og svart kvitt, hovudsakleg svart kvitt. Det er fotografert med både mellomformat film (6x6) og storformat planfilm (4x5 tommer). Samtlige av negative er frå dei to åra Thorseth reiste landet rundt for å dokumentere jordbruk til jubileumsutstillinga.

Thorseth brukte Rolleiflex til 6x6 format, og Linhof til 4x5 tommer. 4x5 tommers filmen er brukt bevisst med tanke på å lage store forstørrelsar til bruk på landbruksutstillinga. Fordelen med 4x5 negativet kontra 6x6 var at ein hadde eit større negativ, og ein hadde moglegheita til å lage større kopier, utan at det gjekk ut over kvaliteten.

Thorseth har fanga mangfoldet i det norske jordbruket. Motiva er varierte og dreier seg mykje om kontrastar mellom dei tradisjonelle redskapa nyttja i jordbruket, til meir moderne hjelpeemidler på gardane. Ljåen og slåmaskinen, hesten og traktoren. Han har portrettert generasjonane i arbeid. Både unge og gamle måtte delta i alle de daglige oppgåvene på gården. Motiva viser folk i arbeid, samt meir tydelegare oppstilte poseringar, ofte ved sidan av moderne landbruksmaskinar, eller redskaper tilknytta nyvinningar i landbruket.

Fotograf Lasse Thorseth med filmkamera. Eier: Norsk Folkemuseum.

Thorseth sine eksponeringar har flotte perspektiv. Det er klare, gjennomtenkte komponerte motiv. Det er tydeleg å sjå at han har plassert seg strategisk for å få fram linjene i landskapet, ofte plassert med personar innover i motiva, for å få fram dybden. Thorseth gjorde et godt grundig dokumentarisk arbeid på ei sær avgrensa periode.

Ved sida av å jobbe med dokumentasjon til landsbruksutstillinga, jobba Thorseth frilans i NRK. Han var med på dei første prøvesendingane til NRK. Han var allereide då ein erfaren filmfotograf, etter å ha praktisert dette gjennom å dokumentere det norske landbruket med både film og stillbillete.

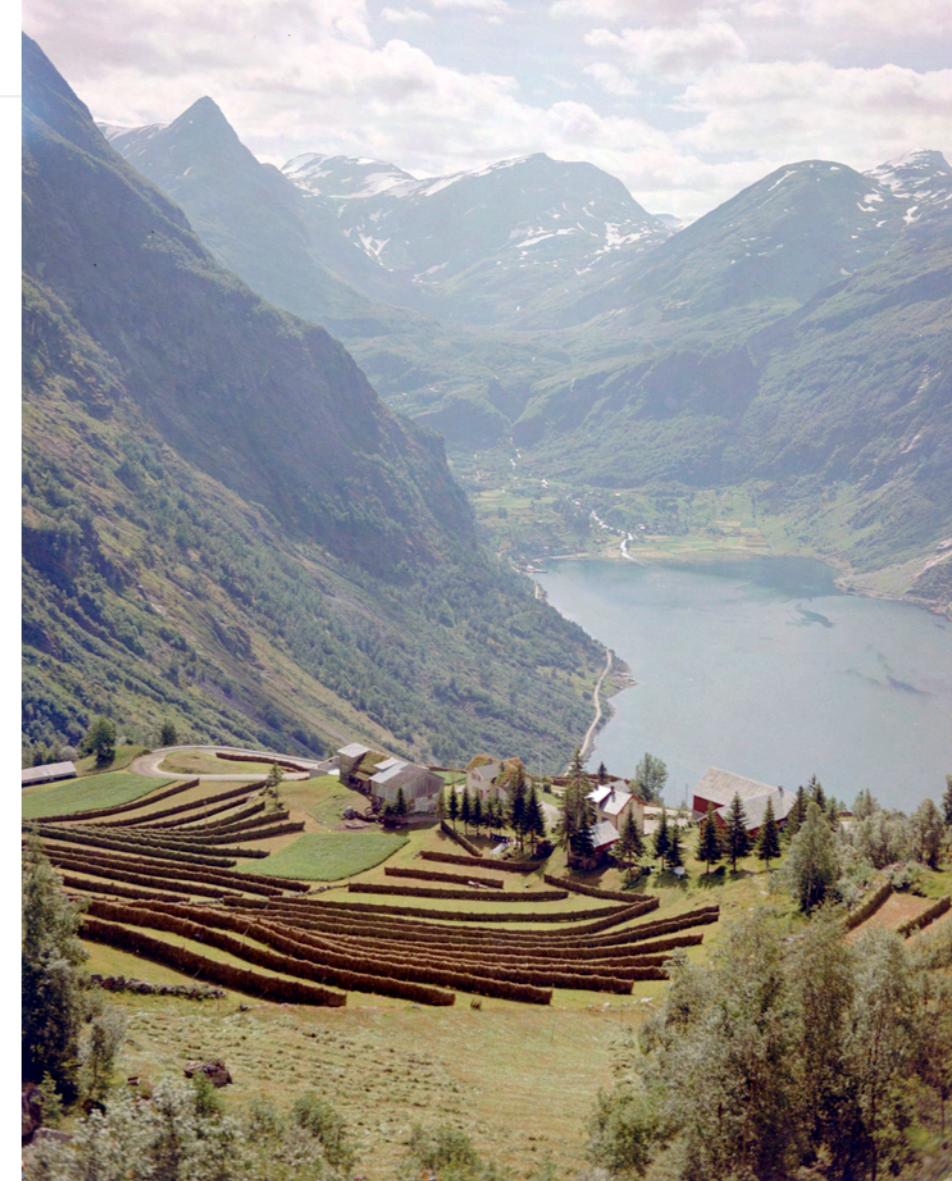
Thorseth reiste verda rundt for å gjøre oppdrag for statskanalen. Her jobba han mellom anna med ernæringsituasjonen i Afrika. Han dokumenterte også produksjon DC-9 fly på Douglas fabrikken i California.

I 1968 blei han fast ansatt i NRK, og jobba der fram til då han pensjonerte seg i 1997. Han var ansvarleg for produksjonen av over 400 program for NRK.

Negativsamlinga til Thorseth er eit viktig bidrag til stiftelsen Norsk Folkemuseum når det kjem til dokumentasjon av det norske landbruket for å formidle tradisjonar til det norske folk.

Ein del av negativarkivet har blitt digitalisert, katalogisert og skal snart bli tilgjengeleg på nett.

Stian Nybru er fotograf og fotoarkivar på Norsk Folkemuseum. Alle foto: Lasse Thorseth/Norsk Folkemuseum.

Vakre landskap på Vestlandet med hesjer. 1958.

Nytt og gammalt:
Thorseth fotograferte det moderne og det tradisjonelle.

Det er tydelege kontrastar i Thorseth sine fotografier.

Det var rundt 400.000 sysselsatte i norsk jordbruk
året bildet blei tatt. 1957.

Fortsatt ljå: Ljåen var endå ikkje erstatta med slåmaskin overalt. 1957.

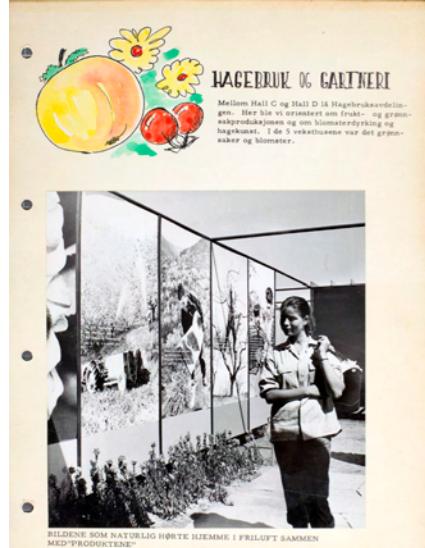

Elevar under utdanning på jordbrukskule. 1957/58.

Elevar under utdanning på jordbrukskule. 1957.

Flotte perspektiv: Det var tydeleg at Thorseth var flink med komposisjon. 1958.

Frå albumet. Både fotografiet og illustrasjoner er laga av Thorseth til albuma etter jubileumsutstillinga på Ekeberg.

Med mjølkespann på ryggen. 1958.

Traktoren blei eit symbol på mekanisering og rasjonalisering, som blei påbegynt i norsk landbruk etter krigen.

Nyhausta epler. 1957.

Dei framtidige bøndene? 1958.

